

vissningen af nærværende Andragende. Forsaa vidt jeg, efter den forte Angivelse, som i Betænkningen findes om dette Andragende, kan domme herom, er Spørgsmaalet et ganske andet end det, man nu synes at ville anbefale. Andragendet gaar slet ikke ud paa at tilbyde en bestemt Bederlagssum, for at Staten skulde give sit Minde til, at Søen udtørres; men det synes blot at gaae ud paa Erstatning for den allerede skeete og Forebyggelse af fremtidig Oversvømmelse, altsaa troer jeg, at der aldeles ikke kan siges at være nogen Grund for det høitærede Thing til at henvise dette Andragende til Finantsministeriet.

Ischerning. Det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) paapegede blandt Andet en af de Ting, som han troede vilde komme i Betragtning, naar denne Undersøgelse blev anstillet, som her er foreslaaet, og det var en Nivelering; men har det ærede Medlem da ikke lagt Mærke til, hvorledes et Niveleringsinstrument er indrettet; Grundprincippet for et saadant er, ved Hjælp af flydende Vædsker, altsaa ogsaa ved Hjælp af Vand, at finde Fladen. Nu har han jo Søen som et stort Niveau, og naar han en Søndag i stille Veir, naar alle Møllerne staa stille, passer paa rundt omkring, hvor Søen staaer, saa har han nivellet hele Søens Omkreds, og det er den simpleste Nivelering af Verden. De smaa Forforskelligheder, som der kunne være, naar det er stille Veir og der ingen Strømning er, ville med Hensyn til de Forhold, hvorom her er Spørgsmaal, ikke have det Mindste at betyde. Den ærede Finantsminister har allerede gjort opmærksom paa, hvor lidet nødvendig en Undersøgelse er, for at vide, at naar man sænker Vandstanden, saa formindsker man Vandkraften, og saaledes gaar det med alle de øvrige Spørgsmaal, der foreligge; de ere kun ubekjendte for dem, der ikke kjende den Art af Sager. Der behøves virkelig ingen Undersøgelse i saa Henseende, thi Enhver kan med Sikkerhed vide, at der finder Oversvømmelse Sted, og at, naar dette er Tilfældet, saa skeer der Skade, og Enhver veed ligeledes, at, naar en Skade kommer af overordentlige Forhold, hvortil Ingen har kunnet skaffe Forebyggelsesmid-

ler, saa kan den ikke tilregnes nogen Enkelt. Niveauet om Søen kjende vi Alle, Flodmaalsmærket staae der, og Enhver kan reise hen og see det, om han vil, altsaa kan Enhver faae undersøgt Vandkraftens Betydning. Desuden er denne Sag allerede saaledes undersøgt, at, naar man søger de vedkommende Documenter, hvor de findes, saa kan man faae at vide, hvor stor Vandkraften er anslaaet at være, og hvor meget man har anslaaet Udgravningen til. Naar vi altsaa slutte os til denne Indstilling, saa gjøre vi derved kun en Prøve paa at gjøre Sagen, saaledes som den foreligger imellem Frederiksværk og de omliggende Løbs-eiere, mere interessant, end den i Virkeligheden er, og berøver den sin naturlige Simpelted. Man maa vel lægge Mærke til, at de Klager, som førtes i 1832, hidvorte derafra, at fra Aaret 1819—1822 var Vandstanden saa lav, at Omboerne bleve i en ganske forfærdelig Grad forvante, og siden kunne de ikke komme i deres gamle Savbane igjen uden at føre Klage, og ved den Leilighed kom man til at opstille Gradestokken paa et andet Sted, end hvor den tidligere havde været. Naar der nu er gaaet en Række af Aar, i hvilken vi have haft en temmelig høi Vandstand, saa er Misforholdelsen stadig voret; kommer der nu igjen nogle Aar, hvor den synker ned, saa erobre Omboerne paa den ene eller anden Maade, og kommer der saa en høiere Vandstand, saa høre vi atter nye Klager. Jo mindre vi indlade os paa alle disse Forhold, og jo mere vi overlade Afgjørelsen deraf til selve Parterne, desto bedre vil det Forhold blive, hvortil vi ville komme til at staae til denne Sag. Vi bør holde Spørgsmaalet om Udgravningen ude, saalange indtil Omboerne komme frem og sige, vi lide en saa stor Ulempe af denne Sø, at Udgravningen deraf interesserer os, og vi ville betale derfor. Jeg har ikke det Mindste imod, at de vinde Land i Arresøen, og jeg skal ikke gjøre den mindste Modstand imod, at Staten paa passende Vilkaar opgiver sit Krav paa Benyttelsen af Arresøen, ja jeg troer endogsaa, at det er ganske rigtigt; men jeg troer, at man i Almindelighed skaber sig en Illusion med Hensyn til den Værdi, som ligger paa Søens Bund, og jeg har seet Mange bringe deres Penge paa en meget uheld-